

Bryssel den 9 mars 2022
(OR. en)

Interinstitutionellt ärende:
2022/0066(COD)

7042/22
ADD 5

JAI 316
FREMP 55
COHOM 18
COPEN 82
EDUC 80
MIGR 78
SOC 141
ANTIDISCRIM 10
GENDER 18
JEUN 27
CODEC 263

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	9 mars 2022
till:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	SWD(2022) 63 final
Ärende:	ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN Följedokument till FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer

För delegationerna bifogas dokument – SWD(2022) 63 final.

Bilaga: SWD(2022) 63 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 8.3.2022
SWD(2022) 63 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR
SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGSRAPPORTEN

Följedokument till

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer

{COM(2022) 105 final} - {SEC(2022) 150 final} - {SWD(2022) 60 final} -
{SWD(2022) 61 final} - {SWD(2022) 62 final}

Sammanfattning
Konsekvensbedömning av förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer
A. Behov av åtgärder
Vad är problemet och varför är det ett problem på EU-nivå?
Våld mot kvinnor och våld i nära relationer är ett utbrett problem i hela EU. Under 2014 rapporterade var tredje kvinna i EU att hon utsatts för någon form av fysiskt och/eller sexuellt våld. Enligt administrativa data från 2019 uppskattas förekomsten av den här typen av våld ligga på 21,2 % i EU. Utöver olika former av våld mot kvinnor och våld i nära relationer som sker utanför nätet, ökar nätvåld riktat mot kvinnor och nätvåld mellan partner i nära relationer: år 2020 uppskattades det drabba 52 % av unga kvinnor i världen. Genubaserat våld kan drabba både kvinnor och män, men kvinnor drabbas i oproportionerligt hög grad. Våld i nära relationer drabbar också andra familjemedlemmar (t.ex. makar, barn och äldre familjemedlemmar). Våld mot kvinnor och våld i nära relationer påverkar miljontals människor i EU:s alla medlemsstater. Drivkrafterna bakom våld mot kvinnor och våld i nära relationer är skadliga sociala normer och stereotyper som leder till bristande jämställdhet, en avsaknad av erkännande av det som utmärker just våld mot kvinnor och våld i nära relationer samt ineffektiva motåtgärder (fragmenterad lagstiftning, rättslig osäkerhet och bristfällig tillämpning). Brister när det gäller förebyggande åtgärder, skydd, stöd till brottsoffer, tillgång till rättslig prövning och politisk samordning har identifierats både på EU-nivå och nationell nivå, både i de medlemsstater som har genomfört Istanbulkonventionen om våld mot kvinnor och våld i hemmet och i de medlemsstater som inte har gjort det. Tillämpliga EU-krav finns utspridda i flera rättsliga instrument, vilket har försvårat en effektiv övervakning och efterlevnadskontroll när det gäller den här gruppen brottsoffer. Åtgärder på nationell nivå har främst vidtagits med utgångspunkt i Istanbulkonventionen men övervakningen av konventionens genomförande ger vid handen att det fortfarande finns luckor. Med tanke på hur situationen har utvecklats under de senaste årtiondena är det osannolikt att antalet brottsoffer kommer att minska i någon större utsträckning utan mer kraftfulla och samordnade åtgärder när det gäller förebyggande, skydd, tillgång till rättslig prövning, stöd till brottsoffer och politisk samordning.
Vad vill man uppnå?
Syftet med förslaget är att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Mer specifikt syftar det till att säkerställa ett effektivt förebyggande av den typen av våld, skydd mot våld, tillgång till rättslig prövning, stöd till brottsoffer och stärkt samordning. Det syftar också till att se till att sexuella trakasserier och nätvåld bekämpas på ett effektivt sätt.
Vad är mervärdet med åtgärder på EU-nivå (subsidiaritet)?

Våld mot kvinnor och våld i nära relationer förekommer i hela EU och de skador som dessa former av våld orsakar enskilda personer och samhället skapar ett särskilt behov av gemensamma åtgärder. Våld mot kvinnor och våld i nära relationer kan få fysiska gränsöverskridande konsekvenser om människor reser eller flyttar men våldet på nätet har inga gränser. De politiska målen kan endast uppnås om miniminormer tillämpas på samma sätt för alla typer av våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Medlemsstaterna tar upp våld mot kvinnor och våld i nära relationer i lagstiftning och politik, men detta har inte lett till att förekomsten har minskat. För att säkerställa likabehandling av brottsoffer skulle initiativet leda till konvergens uppåt genom att fastställa miniminormer för rättigheter för personer som utsätts för våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Dessa normer skulle också syfta till att förebygga och bekämpa denna typ av våld före, under och efter straffrättsliga förfaranden. Genom initiativet skulle också definitioner av och påföljder för gärningar där det finns luckor i kriminaliseringen införas. EU-åtgärderna kommer att säkerställa att de grundläggande rättigheterna för hälften av EU:s befolkning skyddas i hela EU.
B. Lösningar
Vilka alternativ finns för att nå målen? Finns det något rekommenderat alternativ?
Kommissionen har övervägt följande alternativ: 0) Referensscenariot, med andra åtgärder än lagstiftning. 1) Mindre genomgripande lagstiftningsåtgärder för att förhindra våld mot kvinnor och våld i nära relationer, skydda mot våld, ge tillgång till rättslig prövning, ge stöd till brottsoffer och stärka samordningen. och 2) Mer omfattande lagstiftningsåtgärder för att ta itu med ovanstående frågor med hjälp av ytterligare regler om sexuella trakasserier och nätvåld som riktar sig mot kvinnor och mellan partner i nära relationer. Alternativ 2 har delats upp i mer proportionella åtgärder (2A) och åtgärder som skulle vara idealiska (när det gäller kriminalisering, sexuella trakasserier och skyddsåtgärder) men mindre effektiva (2B). Alternativ 2A är det alternativ som föredras, både i kvalitativt hänseende och i fråga om kostnad och nytta.
Vad anser olika berörda parter? Vem stöder vilket alternativ?
Kommissionen genomförde omfattande samråd med berörda parter gemensamt för konsekvensbedömningen och kontrollen av ändamålsenligheten. Över 700 svar inkom under det öppna offentliga samrådet. I linje med tidigare enkäter efterlyste en stor majoritet av de svarande ytterligare EU-åtgärder avseende våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Kommissionen har samrått med medlemsstaterna skriftligen och vid en workshop. Medlemsstaterna angav att de var positiva till EU-åtgärder och ansåg att de planerade åtgärderna var relevanta. Riktade samråd med icke-statliga och internationella organisationer visade att de mest ambitiösa åtgärderna har brett stöd (dvs. delalternativ 2A och 2B). Fackföreningar och arbetsgivare stödde målet att bekämpa sexuella trakasserier och välkomnade ytterligare åtgärder. Arbetsgivarna var dock betänksamma när det gällde de skyldigheter som de skulle åläggas. Fackföreningar och arbetsgivare betonade vikten av arbetsmarknadsparternas roll.
C. Det rekommenderade alternativets konsekvenser
Vad är nyttan med det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges nyttan med huvudalternativen)?
Bedömningen av det rekommenderade alternativet pekar på att det får positiva ekonomiska konsekvenser. En minskad förekomst av våld mot kvinnor och särskilt våld i nära relationer skulle kunna innebära en

ekonomiska nytta på omkring 53,1 miljarder euro men potentiellt upp till cirka 82,7 miljarder euro på lång sikt. Den största potentialen för ekonomisk nytta ligger i minskade kostnader för fysiska och psykiska konsekvenser av våld (en uppskattad minskning på 32,2 - 64,5 miljarder euro). Det skulle få sociala konsekvenser för olika berörda parter, närmare bestämt för våldsoffren, vittnen, gärningspersonerna, företag, nationella myndigheter och samhället i stort. Det rekommenderade alternativet skulle förbättra offrens hälsa, säkerhet och livskvalitet (särskilt tack vare åtgärderna avseende skydd och stöd). Det skulle också öka våldsoffrens och vittnenas kännedom om och tillgång till information om de skydds- och stödtjänster som finns. Åtgärder avseende behandlingsprogram för gärningspersoner förväntas ha en positiv inverkan på gärningspersonernas attityder och beteende. För arbetsgivare skulle kännedom om trakasserier på arbetsplatsen och bättre förståelse för och stöd till arbetstagare som utsätts för trakasserier på arbetsplatsen kunna leda till att en säkrare arbetsmiljö. Detta skulle också ha en positiv inverkan på produktiviteten. Nationella myndigheter skulle gynnas av åtgärder som syftar till att motverka fragmenteringen av lagstiftningen och osäkerheten kring rättsläget. Ökad kännedom om skadliga genusstereotyper, normer och våldsamma beteenden bland allmänheten skulle ha en positiv inverkan på samhället i stort. Sist men inte minst har det rekommenderade alternativet betydande konsekvenser för de grundläggande rättigheterna.
Vad är kostnaderna för det rekommenderade alternativet (om det finns ett sådant alternativ, annars anges kostnaderna för huvudalternativen)?
De totala efterlevnadskostnaderna för det rekommenderade alternativet ligger på 5–6,6 miljarder euro. Merparten av efterlevnadskostnaderna skulle belasta medlemsstaterna, med några få undantag för åtgärder avseende sexuella trakasserier, vilka skulle kunna innebära efterlevnadskostnader för arbetsgivarna. Efterlevnadskostnaderna avser åtgärder på områdena förebyggande, skydd, tillgång till rättslig prövning, stöd till brottsoffer och samordning. Inga negativa effekter har noterats.
Hur påverkas små och medelstora företag och konkurrenskraften?
De flesta kostnaderna skulle belasta medlemsstaterna. Kostnaderna för arbetsgivarna skulle kunna uppgå till 1,9 miljarder euro till följd av obligatorisk utbildning för personer i arbetsledande ställning om sexuella trakasserier i arbetslivet och om hur våld i nära relationer påverkar arbetsplatsen. Kostnaderna skulle vara begränsade till att personer i arbetsledande ställning skulle behöva delta i en tvåtimmarskurs online och skulle därmed inte medföra några betydande kostnader för små och medelstora företag.
Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?
Merparten av efterlevnadskostnaderna, som uppgår till 5– 6,6 miljarder euro, skulle belasta de 27 medlemsstaterna. Nationella budgetar och förvaltningar förväntas påverkas i begränsad utsträckning, och kostnaden uppvägas av nyttan med det rekommenderade alternativet.
Uppstår andra betydande konsekvenser?
Det rekommenderade alternativet förenklar EU-ramen genom att samla åtgärderna för våld mot kvinnor och våld i nära relationer till ett enda lagstiftningsinstrument. Instrumentet ger också medlemsstaterna bättre möjligheter att säkerställa att åtgärderna finns tillgängliga i lika stor utsträckning på regional som på lokal nivå och att brottsoffren därför får ett mer likvärdigt skydd.
Proportionalitetsprincipen
Proportionalitetsprincipen respekteras fullt ut eftersom åtgärderna har utformats på grundval av en

noggrann gapanalys som genomförts på både EU-nivå och nationell nivå. Åtgärderna

- går inte utöver vad som är nödvändigt eftersom överlappning med nationella regler om kriminalisering undviks,
- innebär inte några krav på att offentliga myndigheter vidtar åtgärder som är alltför komplicerade att genomföra, och
- innebär inte några orimliga kostnader för medlemsstaterna och arbetsgivarna.

Dessutom kan åtgärderna i det rekommenderade alternativet anses vara nödvändiga för att uppnå målen på ett effektivt sätt och på ett sätt som stärker genomförandet av de grundläggande rättigheterna.

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

Det kommer att göras en bedömning av om det finns behov av en översyn efter att medlemsstaterna första gånger har rapporterat om direktivets genomförande. Denna rapportering förväntas ske enligt en rapporteringsskyldighet, t.ex. fem år efter direktivets ikraftträdande. Rapporteringen skulle sedan ske regelbundet i form av ett frågeformulär till medlemsstaterna. Utöver den information som lämnas enligt rapporteringsskyldigheten kommer övervakningen och utvärderingen av initiativet i första hand att baseras på de nuvarande harmoniserade indikatorerna och kompletteras med ytterligare åtgärder för att harmonisera insamlingen av data. Detaljerna kommer att beskrivas i en övervaknings- och verkställighetsplan som kommissionen kommer att utarbeta.